بی حسی اسپاینال (نخاعی)

آموزش به بیمار

در این نوع روش بدن بیمار از کمر به پایین بی حس می شود.
در بیحسی اسپاینال ماده بیحسی مانند مارکائین به داخل فضای مغزی_نخاعی تزریق می شود.
آمادگی پیش از عمل بیحسی تفاوتی با بیهوشی عمومی ندارد. هر روشی که متخصص بیهوشی و جراح به صلاح شما بداند و انتخاب کند را پذیرا بوده و همکاری کنید.
بی حسی اسپاینال یک روش انتخابی و ایمن است که موجب بی حسی محل جراحی می شود.
روش کار برای انجام این کار بیمار در حالت نشسته یا خوابیده به پهلو قرار میگیرد.
ابتدا روش کار را برای بیمار توضیح داده و از بیمار میخواهیم با گرفتن زانوها و دادن شکم به درون و چسباندن چانه به سینه با پرستار بیهوشی همکاری کند. با رعایت این نکات توسط بیمار ناحیه تزریق بهتر مشاهده و مشخص میشود. سپس پوست را با گاز و بتادین به روش استریل ضد عفونی کرده و با الکل سفید ناحیه بتادینه پاک میشود .سپس پزشک متخصص سوزن را در فضای تعیین شده وارد و دارو را در آن محل تزریق میکند البته قبل از تزریق دارو ابتدا کمی از مایع بیرون کشیده میشود تا از محل صحیح ورود سوزن اطمینان حاصل شود. سپس بیمار علائمی مثل گرم شدن، گزگز شدن یا خواب رفتگی در اندام تحتانی احساس می کند و پس از یک تا دو دقیقه محل های مورد نظر بی حس می شود.

مزایای بی حسی اسپاینال:

بیماری‌هایی وجود دارند که بی هوشی کامل را برای افراد خطرناک می‌کنند. برای مثال افرادی که مشکلات تنفسی دارند با خطراتی در زمان بی هوشی کامل روبرو هستند. به طور معمول پیش از انجام جراحی، متخصص بی هوشی گزینه‌های فرد را با وی مطرح می‌کند و به انتخاب روش مناسب جراحی وی کمک می‌کند. موارد بعدی نیز مزیت‌هایی هستند که استفاده از بی حسی نخاعی به همراه دارد:

- خطر کمتر عفونت ریه پس از انجام جراحی و این بی حسی هیچ اثر مخربی برای ریه‌ها و تنفس فرد به همراه ندارد.
- کاهش درد قابل توجه بعد از عمل جراحی
- کاهش نیاز به مسکن‌های قوی که می‌توانند احساس بد حالی (نظیر حالت تهوع)، گیجی و یبوست به همراه داشته باشند.
- خطر گیجی بعد از جراحی خصوصا در بیماران مسن کاهش پیدا می‌کند.
- حالت تهوع و استفراغ کمتر، این مشکلات معمولا به واسطه داروهای بی هوشی عمومی ایجاد می‌شوند.
- بازگشت زودتر توانایی غذا خوردن و نوشیدن مایعات

افرادی که نباید بی حسی اسپاینال شوند(منع مطلق):

- ★ بیمارانی که مشکل انعقاد دارند مانند بیمارانی که به هموفیلی دچارند .
- ★ بیماری که در ناحیه کمر عفونت دارد.
- ★ بیماری که ناهنجاری ستون مهره ای دارد.
- ★ بیمارانی که فشار مغزی (ICP)بالا دارند.

معایب بی حسی اسپاینال:

۱.سردرد بعد از بی حسی اسپاینال

شایعترین عارضه در این روش سردرد می باشد که به راحتی قابل پیشگیری است. سردرد در ناحیه پیشانی و یا پشت سر بوده که با نشستن بدتر می شود با خوابیدن بهبود می یابد که با دوبینی و وزوز گوش نیز ممکن است همراه باشد. بیماران جوان و زنان حامله بیشتر مستعد ابتلا به سردرد پس از بیحسی نخاعی می باشند .این نوع سردرد با استراحت در بستر، هم سطح بودن سر با بدن پس از جراحی و مسکن و تجویز مایعات خوراکی(۱۰-۱۵ لیوان) یا وریدی (روزانه ۳ لیتر) و خوردن قهوه تلخ یا شکلات تلخ بهبود می گردد. در موارد بسیار نادر، فرد ممکن است به عمل دیگری مشابه تزریق بی حسی نخاعی نیاز داشته باشد تا سردردها برطرف شوند.

۲.حساسیت به داروی بی حسی نخاعی

بعضی از داروهایی که در بی حسی نخاعی استفاده می‌شوند باعث ایجاد خارش در بدن فرد می‌شوند.

۳. افت و کاهش فشار خون

این عارضه را میتوان با بهبود بخشیدن برگشت خون وریدی و افزایش برون ده قلب درمان کرد. جابجایی خود فرد به دنبال وضعیت خفیف سر به پایین (۱۰-۵درجه) باعث سهولت در بازگشت وریدی می شود بدون اینکه بیحسی نخاعی به طرف بالا گسترش یابد.

۴.احتباس ادراری و مشکل در ادرار بعد از بی حسی از کمر

در بیحسی نخاعی به دلیل اینکه از عصب دهی به مثانه ممانعت به عمل می آورد تجویز حجم زیاد مایع وریدی میتواند موجب اتساع و نیاز به تخلیه با سوند یا کاتتر باشد. فرد ممکن است پس از عمل در زمان ادرار دچار مشکل شود. این موضوع خصوصا در مردان شایع است. اگر این موضوع رخ دهد ممکن است تا زمانی که اثر بی حسی نخاعی از بین می‌رود به لوله ادرار نیاز باشد.

۵.تهوع

تهوع اگر مدت کوتاهی بعد از اسپاینال اتفاق افتاد احتمال کاهش فشار خون وجود دارد که میتوان با دارو این عارضه را درمان نمود.

مراقبت های پس از بیحسی اسپاینال :

- به مدت یک هفته از انجام کارهای سنگین و بلند کردن اشیاء سنگین خودداری نمایید.
- در طی ۲۴ ساعت اول پس از بیحسی اسپاینال به پشت خوابیده و به پهلو بچرخید و سر را بلند نکنید.
- هر موقع توانستید از راه دهان چیزی بخورید مایعات مثل آب میوه، قهوه، نسکافه و ... به میزان ۱۵-۱۰ لیوان بخورید.
- ۱تا۲روز اول بیشتر استراحت کنید و کمتر راه بروید و در زمان استراحت از بالشت کوتاه استفاده کنید.
- بعد از بیحسی های اسپاینال و اپیدورال با اینکه حس پاها برگشته است ولی قدرت عضلات پاها ممکن است تا ۱۲ساعت به طور کامل برنگردد و این موجب میشود بیمار در حال ایستاده تعادل خوبی نداشته باشد. پس همیشه در اولین ایستادن و راه رفتن بعد از عمل حتی اگر احساس سلامتی کامل میکنید باید از فرد دیگری کمک بگیرید تا از افت ناگهانی فشار خون جلوگیری شود.

شناسنامه محتوای آموزشی	
موضوع	خودمراقبتی در بی حسی اسپاینال
تهیه کننده	سجاد وردی-سوپروایزر آموزش
تایید کننده علمی	دکتر رضا ابراهیم پور
سمت	متخصص بیهوشی و مراقبت های ویژه
تاریخ تهیه	1402
تاریخ بازنگری	1404
کد	**MA-FO-09**